

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Pavla Šámala a soudců Josefa Fialy a Jana Filipa (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatele **JUDr. Ing. J. M.**, t. č. Vazební věznice, zastoupeného JUDr. Ingrid Galovcovou, Ph.D., advokátkou, sídlem Prvního pluku 206/7, Praha 8 – Karlín, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. října 2020 sp. zn. 14 To 121/2020 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. září 2020 č. j. Nt 2040/2020-463, za účasti **Vrchního soudu v Praze** a **Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se zamítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí obecných soudů s tvrzením, že jimi došlo k porušení jeho ústavních práv vyplývajících z čl. 8 odst. 1, 2, 4 a 5, čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 5 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Z obsahu napadených rozhodnutí se podává, že v záhlaví uvedeným usnesením Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodl o návrhu Městského státního zastupitelství v Praze na předání stěžovatele k výkonu trestu odnětí svobody do Slovenské republiky, ve spojení s evropským zatýkacím rozkazem vydaným Nejvyšším soudem Slovenské republiky dne 30. 7. 2020 sp. zn. 3 To/5/2018, a dále o žádosti stěžovatele o propuštění z předběžné vazby.

3. Výrokem I městský soud rozhodl, že podle § 205 odst. 2 písm. b) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále jen „zákon o mezinárodní justiční spolupráci“), nepředává stěžovatele k výkonu trestu odnětí svobody v trvání 2 308 dní do Slovenské republiky, neboť jsou splněny podmínky pro uznání a výkon uvedených rozhodnutí v České republice a stěžovatel s předáním k výkonu trestu nesouhlasí. Stěžovateli byl uložen trest odnětí svobody v celkové výměře 9 let rozsudkem Specializovaného trestního soudu v Pezinku ze dne 21. 10. 2015 č. j. PK-1TŠ/8/2015-7017, ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. 7. 2020 sp. zn. 3 To/5/2018, a to za spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 5 trestního zákona Slovenské republiky (zákon č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31. 8. 2003). Toho se podle odsuzujících rozhodnutí dopustil,

stručně řečeno, tak, že od září 2001 do února 2002 s dalšími obžalovanými prostřednictvím zfalšovaných smluv vytvářel neexistující pohledávky ke škodě jím ovládaných společností, čímž jim měl způsobit škodu ve výši stovek milionů slovenských korun. První odsuzující rozsudek byl vyhlášen 27. 4. 2007. Po jeho zrušení Nejvyšším soudem Slovenské republiky byl druhý odsuzující rozsudek vyhlášen 21. 10. 2015.

4. Výrokem II ponechal městský soud stěžovatele v předběžné vazbě podle § 205 odst. 6 zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Výrokem III zamítl stěžovatelu žádost o propuštění na svobodu a výroky IV, V, VI a VII odmítl možnost nahradit vazbu navrhovanými mírnějšími zajišťovacími prostředky (převzetí záruky, písemný slib, dohled probačního úředníka a peněžitá záruka ve výši 4 000 000 Kč).

5. Výrok o nepředání stěžovatele k výkonu trestu do Slovenské republiky odůvodnil městský soud tím, že stěžovatel je občanem České republiky, před soudem prohlásil, že nesouhlasí s výkonem trestu v zahraničí, a naopak souhlasí s výkonem trestu v České republice. Městský soud tak dospěl k závěru, že v dané věci jsou splněny podmínky pro uznání a výkon cizozemského rozhodnutí na území České republiky podle § 305 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Městský soud se neztotožnil se stěžovatelovou námitkou, že by trestní odpovědnost byla podle právního řádu České republiky promlčena. Běžící lhůta (15 let) byla přerušena procesními úkony vyjmenovanými v § 34 odst. 4 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Zároveň nedošlo ani k promlčení výkonu trestu odnětí svobody, přičemž v dané situaci se nepoužije metoda analogické transpozice, podle které mocenské úkony dožadujícího státu mají stejný účinek jako úkony České republiky. Dále městský soud nepřisvědčil námitce stěžovatele, že předání by bránilo vyhlášení odsuzujícího rozhodnutí v jeho nepřítomnosti. Stěžovatel byl přítomen vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně a o konání veřejného zasedání před Nejvyšším soudem Slovenské republiky byl řádně vyrozuměn, včetně možnosti konat toto zasedání v jeho nepřítomnosti. Stěžovatel se rozhodl zasedání nezúčastnit, přičemž byl zastoupen obhájcem.

6. Výroky o ponechání stěžovatele ve vazbě odůvodnil městský soud tím, že nadále trvají důvody, pro které byl stěžovatel do předběžné vazby vzat. Stále podle soudu existuje riziko, že po propuštění na svobodu stěžovatel uprchne a bude se vyhýbat výkonu trestu, který mu byl pravomocně uložen. Tato obava je dána celkovým přístupem stěžovatele k trestnímu stíhání, neboť se opakovaně vyhýbal úkonům ve Slovenské republice. Po rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky o pokračování v trestním stíhání stěžovatel Slovenskou republiku opustil a v České republice měnil místa pobytu. Uvedenou obavu posiluje povaha a závažnost trestné činnosti, jakož i stěžovatelovo nedostatečné ukotvení v České republice. Na stěžovatelem uvedené adrese jeho pobytu v Praze 9 není znám. Tyto skutečnosti nemohou podle soudu vyvážit nabízené záruky.

7. Proti usnesení městského soudu podal stěžovatel stížnost, kterou Vrchní soud v Praze (dále jen „vrchní soud“) zamítl napadeným usnesením. V jeho odůvodnění se vrchní soud odklonil od závěrů městského soudu o promlčení trestní odpovědnosti, které odlišil od promlčení výkonu trestu. Přisvědčil sice názoru městského soudu, že v dané věci nelze použít metodu analogické transpozice, tedy že úkony orgánů cizího státu mají stejný následek jako úkony orgánů České republiky (např. přerušeni promlčecí doby) a že z toho důvodu došlo z hlediska českého trestního zákoníku, do jehož působnosti skutek spadá, k promlčení trestní odpovědnosti dne 6. 2. 2017. Předmětem probíhajícího řízení je však předání k výkonu trestu, přičemž promlčení trestní odpovědnosti nebrání vedení řízení

o předání k výkonu trestu. V takovém případě se zkoumá pouze promlčení výkonu trestu. Podobné podmínky (zkoumání pouze promlčení výkonu trestu) podle vrchního soudu stanovuje rovněž § 305 odst. 1 písm. h) zákona o mezinárodní justiční spolupráci pro (ne)uznání cizozemského rozhodnutí. O promlčení trestní odpovědnosti nic neuvádí ani prameny unijního práva, z nichž zákonná úprava České republiky vychází. Stěžovatelův opačný výklad by přinesl logické nesrovnalosti mezi oběma druhy řízení. Vrchní soud dále poznamenal, že na tomto závěru nic nemůže změnit ani obhajobou předložené vyjádření zpracované na žádost manželky stěžovatele prof. JUDr. Jiřím Jelínkem z Právnické fakulty UK Praha, které se vyjadřuje pouze k promlčení trestní odpovědnosti.

8. Dále se vrchní soud ztotožnil se závěry městského soudu o nutnosti vyhlášení rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky v přítomnosti stěžovatele. Žádnými důkazy se nepodařilo vyvrátit schopnost stěžovatele porozumět vyrozumění o konání veřejného zasedání a možnosti zúčastnit se jej. V den konání veřejného zasedání se stěžovatel podle svědeckých výpovědí stěhoval z Ostravy do Prahy. Veřejného zasedání se zúčastnil jeho obhájce. Podle vrchního soudu tak byly splněny podmínky pro aplikaci § 205 odst. 4 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, podle kterého lze osobu předat, i když nebylo rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky vyhlášeno v její nepřítomnosti, byla-li informována o konání soudního jednání, a zároveň o možnosti konat jej v její nepřítomnosti. Za jedinou překážku předání stěžovatele tedy vrchní soud považuje jeho nesouhlas s předáním za současné možnosti uznání cizozemského rozhodnutí, které může být uznáno a vykonáno v České republice.

9. Rovněž podle vrchního soudu jsou dány podmínky pro ponechání stěžovatele ve vazbě. V této části se vrchní soud plně ztotožnil se závěry městského soudu, které mezitím potvrdily i státní orgány Slovenské republiky. Stěžovatel žije v České republice sám, zatímco jeho rodina žije ve Slovenské republice. Podle vyjádření vězeňské služby je stěžovatel schopen účasti na veřejném zasedání a z poslední hospitalizace byl propuštěn na svou žádost. Při výpovědi označil svůj zdravotní stav za setrvalý (bez zlepšení či zhoršení). Předložený psychiatrický znalecký posudek označuje stěžovatelovy nemoci za život ohrožující, bez očekávání jejich vyléčení a s nepříznivou prognózou dalšího vývoje. Avšak ani tento posudek nevyloučil možnost výkonu vazby. Mimořádné zdravotní služby lze přitom stěžovateli poskytnout mimo věznici, bez jeho propuštění na svobodu. K ničemu takovému však zatím podle důkazů nebylo třeba přikročit. Aktuální riziko maření trestního řízení nevyvažuje dostatečně žádný z nabízených mírnějších zajišťovacích institutů.

II.

Argumentace stěžovatele

10. Stěžovatel namítá, že navzdory nepříznivému zdravotnímu stavu (onkologické onemocnění, které není ve vazbě léčeno) a uplatněné námitce promlčení trestní odpovědnosti za skutek uvedený v evropském zatýkacím rozkazu byl stěžovatel dále držen ve vazbě. Promlčení trestní odpovědnosti je přitom obligatorním důvodem pro rozhodnutí o nepředání podle § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Sám vrchní soud konstatoval, že trestní odpovědnost za skutek, uvedený v evropském zatýkacím rozkazu, byla promlčena dne 6. 2. 2017. Přesto však vrchní soud nevydal rozhodnutí podle uvedeného ustanovení a nepropustil stěžovatele na svobodu.

Promlčením trestní odpovědnosti podle stěžovatele zaniká oprávnění státu uplatňovat vůči údajnému pachateli jakékoliv trestněprávní důsledky, včetně institutů mezinárodní justiční spolupráce. Vrchní soud ve svém rozhodnutí nepřipustně zúžil aplikaci § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci pouze na jeden ze dvou druhů řízení, aniž by takový postup zákon předvídal. Zmíněné ustanovení se však aplikuje jak při promlčení trestní odpovědnosti, tak při promlčení výkonu trestu. Na druhu evropského zatýkacího rozkazu v tomto případě nezáleží. Rozdělovat tyto druhy lze podle stěžovatele tam, kde to zákon výslovně uvádí [např. § 205 odst. 2 písm. j) zákona o mezinárodní justiční spolupráci]. Závěr vrchního soudu neodpovídá žádné standardní metodě výkladu právní normy (sc. právního předpisu). Pro vedení řízení tak absentuje základní podmínka, jíž je možnost státu uplatňovat důsledky trestní odpovědnosti za předmětný skutek. Tím pádem již není možné osobu ani vydat do jiného členského státu. Promlčení trestní odpovědnosti je tradičním historickým principem nerealizování extradice, od něž úprava unijního práva neustoupila. Analogicky je toto právo zaručeno čl. 50 Listiny základních práv Evropské unie. Slovenská republika tak musí respektovat, že v České republice již došlo k zániku stěžovatelovy trestní odpovědnosti. V souladu s judikaturou Ústavního soudu je třeba za rozporné s čl. 39 Listiny považovat vedení trestního řízení, které nemohl stěžovatel předvídat ani v obecné rovině, neboť již došlo k zániku trestní odpovědnosti. K tomu je třeba dodat, že spáchání údajného skutku spadá do období let 2001 a 2002, a tedy stěžovatel nemohl předvídat aplikaci institutů unijního práva.

11. Napadená rozhodnutí jsou současně vazebními rozhodnutími, která nerespektují zákonnou úpravu a účel daného omezení osobní svobody. Současně je stěžovatel považuje za nepřiměřené, vzhledem k jeho věku, negativnímu zdravotnímu stavu (prohloubenému nemožností léčit onkologické onemocnění) a předchozímu chování (úplná spolupráce s orgány činnými v trestním řízení). K předmětnému trestnímu jednání mělo dojít před více než 18 lety. Soudy tyto skutečnosti (při vědomí fakultativnosti užití institutu vazby) dostatečně nezhodnotily. Podle stěžovatele nelze ani v trestním řízení opomíjet tak důležité společenské hodnoty jako jsou úcta ke stáří a pomoc v nemoci. Podle stěžovatele je nepochybné, že jeho zdravotní stav by v jiné procesní situaci vedl k aplikaci institutu odkladu výkonu trestu odnětí svobody nebo přerušení výkonu trestu odnětí svobody.

12. Soudy rovněž nevzaly v potaz vážné procesní pochybení soudů Slovenské republiky, které vynesly meritorní rozhodnutí v nepřítomnosti stěžovatele, což je rovněž důvodem pro nepředání osoby podle § 205 odst. 2 písm. j) zákona o mezinárodní justiční spolupráci. Tuto skutečnost uznal i vrchní soud. Dále však nesprávně dovodil, že je namístě aplikovat výjimku z toho pravidla, neboť stěžovatel byl řádně předvolán k vyhlášení odsuzujícího rozhodnutí. Vrchní soud se ani nezabýval otázkou, zda se mohlo ve Slovenské republice konat veřejné zasedání bez přítomnosti stěžovatele, což tento ve své stížnosti rozporoval. Vrchní soud však veškeré námitky vypořádal lakonickým konstatováním, že Nejvyšší soud Slovenské republiky usoudil, že veřejné zasedání je možné konat bez přítomnosti stěžovatele. V této části považuje tedy stěžovatel rozhodnutí vrchního soudu za nepřezkoumatelné.

III.

Vyjádření ostatních účastníků řízení a replika stěžovatele

13. Soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), zaslal ústavní stížnost k vyjádření ostatním účastníkům řízení.

14. Vrchní soud ve svém vyjádření uvedl, že stěžovatel uplatnil totožnou argumentaci v řízení před obecnými soudy, které se s ní obsáhle vypořádaly. Nadto vrchní soud zdůraznil, že slovenské orgány nemohly zkoumat, zda k promlčení trestní odpovědnosti došlo podle českých zákonů. Přičemž unijní právo nezařazuje mezi podmínky uznání cizího rozhodnutí promlčení trestní odpovědnosti. Tato podmínka se zkoumá pouze při rozhodování o vydání k trestnímu stíhání. Uplatnění stěžovatelovy argumentace by vyvolávalo nelogické a protiprávní situace. K námitce porušení práva na spravedlivý proces Nejvyšším soudem Slovenské republiky vrchní soud uvedl, že smyslem předávacího a uznávacího řízení není vytvoření další přezkumné instance. Stěžovatel byl k jeho jednání předvolán, a tudíž neexistovala překážka pro jeho vydání. Dále vrchní soud zopakoval rozhodné skutečnosti, které vzal v potaz při rozhodování o nutnosti trvání stěžovatelovy vazby. Přitom vzal v potaz i stěžovatelův zdravotní stav. Z uvedených důvodů vrchní soud navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost, nebo zamítnuta pro nedůvodnost.

15. Městský soud ve svém vyjádření odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

16. Vrchní státní zastupitelství v Praze ve svém vyjádření uvedlo, že se stěžovatelovými námitkami se nelze ztotožnit. S uvedenou argumentací se podrobně vypořádaly soudy v napadených rozhodnutích. Závěrem svého vyjádření uvedlo, že se vzdává postavení vedlejšího účastníka řízení. Totéž učinilo Městské státní zastupitelství v Praze. Proto s nimi již dále jednáno nebylo.

17. Soudce zpravodaj následně zaslal toto vyjádření stěžovateli na vědomí a k případné replice.

18. Stěžovatel následně využil svého práva repliky, v níž uvedl, že zkoumání zániku trestní odpovědnosti napříč státy Evropské unie požaduje přímo Listina základních práv Evropské unie ve svém čl. 50. Zásada *ne bis in idem* by se měla uplatnit i u promlčení trestní odpovědnosti. Mezi stěžovatelem a Českou republikou promlčením trestní odpovědnosti zanikl trestněprávní vztah, což nelze překlenout aplikací procesních předpisů. Dále stěžovatel zopakoval argumentaci o nemožnosti konání veřejného zasedání u slovenského soudu bez přítomnosti stěžovatele a nedoručení poučení o tom, že se veřejné zasedání může konat v jeho nepřítomnosti. V době, kdy se veřejné zasedání konalo, bylo v České republice vedeno proti stěžovateli řízení na základě evropského zatýkacího rozkazu. Také vzhledem k tomu stěžovatel nemohl očekávat, že se veřejné zasedání může konat bez jeho přítomnosti.

IV.**Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem**

19. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

V.**Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti**

20. V první řadě je třeba konstatovat, že výrokem I napadeného rozhodnutí městského soudu (o nepředání stěžovatele do Slovenské republiky) nedošlo, a za daných okolností ani nemohlo dojít k porušení stěžovatelových ústavních práv. Tímto výrokem bylo podle § 205 odst. 2 písm. b) zákona o mezinárodní justiční spolupráci rozhodnuto o nepředání stěžovatele k výkonu trestu odnětí svobody v trvání 2 308 dní do Slovenské republiky a stěžovatel s nepředáním souhlasil. V takové situaci nelze o omezení základních práv a svobod tímto výrokem uvažovat.

21. Za relevantní omezení stěžovatelových ústavních práv nelze považovat ani tu část zmíněného výroku, kterou se konstatuje, že v dané věci jsou splněny podmínky pro uznání a výkon cizozemského rozhodnutí v České republice, neboť teprve při samotném uznání (a případným výkonem) dochází v právní sféře stěžovatele k ústavně relevantním následkům.

22. Ve zbývající části napadené rozhodnutí městského soudu představuje vazební rozhodnutí, které je přezkoumatelné v řízení o ústavní stížnosti jako závažné omezení osobní svobody dotčeného jedince. Ústavní soud se proto zaměřil na to, zda napadená rozhodnutí splňují podmínky pro ústavně konformní vazební rozhodnutí.

23. Ústavní soud tak nejprve posoudil námitku nesprávné aplikace § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, které podle stěžovatele, při správné aplikaci, brání dalšímu omezení jeho osobní svobody ve vazbě. Bránila-li by výkonu vazby takováto zákonná překážka, bylo by namíste napadená rozhodnutí v příslušné části zrušit a stěžovatel by musel být propuštěn na svobodu (srov. čl. 8 odst. 2 a 5 Listiny). Uvedené zákonné ustanovení uvádí, že „*Osoba se do vyžadujícího státu nepředá, pokud (...) f) trestní odpovědnost nebo výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody jsou podle právního řádu České republiky promlčeny, jestliže skutek spadá do působnosti trestního zákona.*“.

24. Podle vrchního soudu (podrobněji sub 6) je namíste upřednostnit takový výklad § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, podle něž obecný soud, rozhodující o předání k výkonu trestu, zkoumá pouze promlčení výkonu trestu (a tedy nezkoumá promlčení trestní odpovědnosti) za současného splnění ostatních podmínek daných zmíněným ustanovením.

25. Ústavní soud se s takovým výkladem ztotožňuje. Stěžovatelem prosazovaný jazykový výklad § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci totiž nebere v potaz jazykový výklad § 205 odst. 6 téhož zákona, jehož první věta uvádí, že „*Rozhodne-li soud o tom, že se osoba nepředá, a je-li tato osoba v předběžné vazbě, rozhodne zároveň o jejím propuštění, pokud nejde o případ podle odstavce 2 písm. b).*“ Zmíněný § 205 odst. 2 písm. b) zákona o mezinárodní justiční spolupráci uvádí, že „*Osoba se do vyžadujícího státu nepředá, (...) pokud je státním občanem České republiky nebo občanem jiného členského státu s trvalým pobytem na území České republiky, evropský zatýkací rozkaz byl vydán za účelem předání k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, jsou splněny podmínky pro uznání a výkon rozhodnutí, kterým byl uložen takový trest nebo takové ochranné opatření, na území České republiky a tato osoba před soudem do protokolu prohlásí, že nesouhlasí s výkonem tohoto trestu nebo ochranného opatření ve vyžadujícím státu.*“.

26. Stěžovatel v odůvodnění ústavní stížnosti zjevně předjímá, že je-li dána množina důvodů pro nepředání, musí bez dalšího dostat přednost důvod podle § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, resp. musí být upozaděn důvod podle § 205 odst. 2 písm. b) téhož zákona. K takovému závěru však nelze dospět jazykovou, systematickou ani teleologickou výkladovou metodou. Ústavní soud je toho názoru, že je-li alespoň jedním z důvodů pro nepředání aplikace § 205 odst. 2 písm. b) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, je namístež užít zmíněnou výjimku z pravidla o nepředání vyžádané osoby a tuto tak ponechat ve vazbě. Zákonem taxativně uvedené důvody nepředání osoby do cizího státu nemají žádnou hierarchii, vylučující takový postup.

27. V této části tedy rozhodnutí soudů plně ob stojí, neboť ani případná aplikace § 205 odst. 2 písm. f) zákona o mezinárodní justiční spolupráci by v dané věci nepředstavovala právní překážku pro pokračování vazebního omezení osobní svobody stěžovatele, jsou-li splněny podmínky § 215 odst. 1 až 3 zákona o mezinárodní justiční spolupráci, které stanoví postup při nepředání k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody do vyžadujícího státu. Ve stěžovatelově případě je namístež aplikovat § 205 odst. 2 písm. b) zákona o mezinárodní justiční spolupráci (a na něj navazující § 205 odst. 6 téhož zákona). Přitom ani stěžovatel nenamítá, že by nebyly splněny podmínky aplikace tohoto ustanovení, zejména možnost uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí v České republice. Lze tak přisvědčit vrchnímu soudu, podle kterého uznání a výkon rozhodnutí brání podle zákona pouze promlčení výkonu trestu, nikoliv trestní odpovědnosti [a *contrario* § 305 odst. 1 písm. h) zákona o mezinárodní justiční spolupráci].

28. Dále je třeba zdůraznit, že takový postup neodporuje předpisům unijního práva. Naopak, stěžovatelem aplikováním uvedených zákonných ustanovení v duchu stěžovatelem uplatňovaného výkladu by docházelo k nepřipustnému narušení principů „jednotnosti standardu ochrany základních práv“ a především „zásady vzájemné důvěry a uznávání“ posilovaných prameny práva Evropské unie (obdobně viz např. rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2013 ve věci C-399-11 *Stefano Melloni v. Ministerio Fiscal*). Stěžovatelem preferované pojetí zásady *ne bis in idem* (čl. 50 Listiny základních práv Evropské unie) by uvedené zásady rozvrátilo. Sám stěžovatel uvádí, že orgánům České republiky nic nebránilo zahájit proti stěžovateli trestní stíhání a tím zabránit promlčení trestní odpovědnosti. Takovým postupem by však došlo k situaci, že by každý dotčený členský stát pro jistotu zahájil vlastní trestní stíhání, neboť nikdy nemůže mít jistotu, že trestní stíhání v cizím státě bude pravomocně skončeno před uplynutím

promlčecí doby (tím spíše u obviněných, kteří prchají ze státu do státu). Takto vynuceným vícekolejným vedením trestních řízení by se podle Ústavního soudu principy evropské spolupráce v oblasti trestního práva spíše oslabily. České orgány činné v trestním řízení neměly racionální důvod zahajovat trestní stíhání stěžovatele, neboť v Slovenské republice byl již (nepravomocně) odsouzen.

29. Konečně, souhlas s tímto postupem v této konkrétní věci vyslovily i státní orgány Slovenské republiky. Za nedůvodnou je třeba považovat námitku, že by takovým postupem mohlo být porušeno stěžovatelovo právo na předvídatelnou trestní úpravu (*nullum crimen sine lege certa*), neboť § 205 odst. 2 písm. b) a § 205 odst. 6 zákona o mezinárodní justiční spolupráci v tomto směru neponechávají prostor pro pochybnosti.

30. Pochybení pak Ústavní soud neshledal ani v tom, jakým způsobem se soudy vypořádaly s námitkou porušení stěžovatelova práva na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy Nejvyšším soudem Slovenské republiky. Jak vyplývá z výše uvedeného rozsudku Soudního dvora Evropské unie, takový přezkum soudům vydávajícího státu zásadně ani nepřisluší. Ostatně jen obtížně si lze představit, že by městský soud a vrchní soud autoritativně posuzovaly obsah ze slovenského práva vyplývajícího procesního oprávnění Nejvyššího soudu Slovenské republiky. Přesto se však soudy s touto námitkou stručně vypořádaly. Stěžovatel byl v předmětném veřejném zasedání zastupován obhájcem a sám byl k zasedání řádně předvolán. Soudy rovněž dospěly k závěru, že v takovém případě lze (podobně jako v České republice) konat veřejné zasedání bez přítomnosti obžalovaného. Takovému zhodnocení rozhodných skutečností nelze nic vytknout. Stěžovatel měl reálnou možnost aktivně se zapojit do procesu, o jehož souladu s požadavky spravedlivého procesu podle čl. 6 Úmluvy nevyšly zjevné žádné pochybnosti. Dále se soudy zabývaly, z jakého důvodu se stěžovatel veřejného zasedání nezúčastnil, přičemž dospěly k závěru, že tak neučinil pouze z vlastní vůle. Jeho zdravotní stav převzetí vyznění o konání veřejného zasedání ani účasti na něm podle zjištěných důkazů nebránil. Důsledků tohoto svého jednání si měl být vědom (ostatně o jeho účelovosti nevznikly vzhledem k časovému souvislostem žádné pochyby) a byl o nich poučen (viz bod 20 usnesení vrchního soudu). Nadto lze ještě doplnit, že porušil-li snad Nejvyšší soud stěžovatelova ústavní práva (např. odchýlením se od ustálené judikatury soudů Slovenské republiky), nic stěžovateli nebrání domáhat se nápravy u slovenského Ústavního soudu nebo Evropského soudu pro lidská práva. Procesní řízení před soudy České republiky není v tomto směru účinným prostředkem nápravy s výjimkou výslovně uvedených oblastí, vyplývajících zejména z unijního práva, které je však založeno zejména na efektivní a důvěře založené spolupráci v oblasti trestního práva. To nutně předpokládá rovněž efektivní způsoby ochrany práv na vnitrostátní úrovni dožadujícího se státu.

31. Ústavní soud se dále zaměřil na posouzení toho, zda soudy dodržely ostatní ústavní podmínky pro omezení osobní svobody užitím institutu vazby. Ani v tomto směru pak neshledal žádné relevantní pochybení. Soudy velmi podrobně odůvodnily, v jakých okolnostech a jakém stěžovatelově chování spatřují obavu z jeho uprchnutí či vyhýbání se trestnímu stíhání. Na tyto jejich podrobné závěry lze pro úplnost odkázat (sub 5 a 8), přičemž se nikterak nevymykají standardu odůvodnění naplnění některého z vazebních důvodů.

32. Konečně, soudy se dostatečně zabývaly rovněž skutečnostmi, které se týkaly stěžovatelova zdravotního stavu a z toho vyplývajícího požadavku přiměřenosti užití

institutu vazby. V tomto směru stěžovatel toliko uplatňuje svůj názor na provedené důkazy, z nichž většinu však pomíjí či bagatelizuje. Ústavnímu soudu nepřísluší přezkoumávat závěry obecných soudů, vezmou-li tyto v potaz všechny relevantní důkazy a jejich závěry nevykazují nedostatek respektu k ústavně chráněným hodnotám (zejména životu a zdraví). Postup soudů v dané věci obstojí, neboť žádný z důkazů, natož pak všechny důkazy ve svém souhrnu, nepodporují závěr, že by stěžovatel nebyl schopen absolvovat pobyt ve vazbě, za současného poskytování odborné lékařské péče, ať už ve vězeňském zařízení nebo výjimečně mimo něj. Z toho vyplývá rovněž neopodstatněnost stěžovatelovy námítky o naplnění srovnatelných podmínek pro aplikaci institutů odkladu výkonu trestu (§ 322 trestního řádu) a přerušení výkonu trestu (§ 325 trestního řádu), neboť takové podmínky ve stěžovatelově případě nenastaly.

33. Nad rámec uvedených důvodů považuje Ústavní soud za nutné zdůraznit, že vyjádření prof. Jiřího Jelínka (Právnická fakulta Univerzity Karlovy) ze 4. 8. 2020, které v řízení před obecnými soudy (stejně jako v nynějším řízení o ústavní stížnosti) předložila obhajoba stěžovatele, nelze považovat za odborné vyjádření podle § 105 trestního řádu, neboť to lze vyžádat pouze k objasnění důležité skutečnosti, které vyžaduje odborných znalostí. Takové vyjádření k výkladu právních otázek představuje vždy „pouze“ právní stanovisko obhajoby, z jejíhož podnětu a na jejíž náklady vzniklo, bez ohledu na to, jak je odborně zaštitěno. V právu platném na území České republiky již po staletí platí, že obsah právních předpisů není předmětem dokazování, přičemž soudy nemusí takové „důkazy“ provádět, natož pomocí jiných důkazů („revizních“ vyjádření) posuzovat jejich důkazní hodnotu. Soudy nejsou těmito vyjádřeními či elaboráty jakkoliv vázány a odchýlení se od jejich obsahu nepředstavuje porušení práva na soudní ochranu. Posoudit obsah právních předpisů jako pramenů práva je jejich povinností (*iura novit curia*) a nemohou se při jejím plnění zaštitovat odbornou autoritou jedné ze stran kontradiktorního řízení.

34. Ústavní soud posoudil ústavní stížnost z hlediska kompetencí daných mu Ústavou, tj. z pozice soudního orgánu ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že ústavní stížnost je nedůvodná, pročež ji podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl v celém rozsahu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 6. dubna 2021

Pavel Šámal
předseda senátu